

Bildande av Messaurebäckens naturreservat i Jokkmokks kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Messaurebäckens naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 6).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara den värdefulla naturmiljön. Den stora, fritt strömmande bäcken och dess omgivande gamla naturskogar har en opåverkad karaktär och hyser en rik biologisk mångfald. Områdets skogar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i området och säkerställa vandringsmöjligheter och goda förutsättningar för vattenlevande organismer. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald

och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand, men kantzoner till sjöar och vattendrag ska skyddas från brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är naturskogen utmed en naturlig, fritt strömmande större bäck. Skogen och den värdefulla vattenmiljön har genomgående höga naturvärden och området hyser stor biologisk mångfald. Områdets höga värden för friluftslivet är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs. Vandringshinder och ohållbart fiske innebär också hot mot områdets värdefulla vattenmiljöer.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta, eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn, samt
13. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning, förutom i de tillfällen då bränningen riskerar att påverka ett område inom 100 meter från kraftledning. Naturvårdsbränning i närheten av kraftledning ska endast ske efter samråd med ledningsrättshavare,
4. stängsling, röjning av ungskog samt katning, ringbarkning och veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker. I område som framgår av Bilaga 4 får sådana åtgärder endast ske efter samråd med ledningsrättshavare,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken. I område som framgår av Bilaga 4 får sådana åtgärder endast ske efter samråd med ledningsrättshavare,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,

5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägens sträckning framgår av Bilaga 2,
3. underhåll av byggnader, stigar, leder, vattenledningar, eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring eller grävarbeten, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
4. följande åtgärder inom ramen för befintlig koncession samt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt:
 - drift, underhåll, reparation, ombyggnation och avveckling av kraftledning,
 - breddning av kraftledningsgata,
 - nödvändiga avverkningar i kraftledningsgata inklusive sidoområde,
 - framförande av motordrivet fordon som krävs för sådant arbete som ryms inom ramen för undantaget i denna punkt (4).

Innan ovanstående åtgärder vidtas ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
10. rättighetsinnehavare på fastigheten Messaure 1:1 får även i andra sammanhang utöver de som nämns i undantag 9 framföra motordrivet fordon på de sträckor som framgår av Bilaga 5 om dispens enligt terrängkörningslagen samtidigt finns för körningen,
11. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader, samt
12. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad.

Beskrivning av ärendet

Messaurebäckens höga naturvärden uppmärksammades redan i slutet av 1980-talet. Då gjordes en naturvärdesinventering i Jokkmokk av den ideella organisationen Steget före, och resultaten publicerades i rapporten "Indikatorarter för identifiering av naturskogar i Norrbotten" (Naturvårdsverkets rapport 4692, 1997).

Länsstyrelsen genomförde en åtgärdsartering av hela vattendraget Messaurebäcken och dess limniska värden år 2013. Myndigheten noterade förekomster av naturliga vandringshinder samt en varierande grad av påverkan.

Länsstyrelsen inventerade även hela det blivande reservatet åren 2020 och 2021. Naturvärdena kunde därefter beskrivas mer i detalj

och det bekräftades att området är mycket skyddsvärt. Sedan inleddes reservatsbildningen och förhandling om ersättning för den berörda fastigheten. År 2022 slöts en överenskommelse om intrångsersättning med fastighetsägaren SCA.

Det skyddsvärda området fortsätter österut och norrut på angränsande fastigheter. Med anledning av överenskommelsen med SCA har länsstyrelsen beslutat att i ett första steg bilda naturreservat på de delar av området som ägs av SCA. Myndigheten kommer därefter att arbeta vidare med att lösa markfrågorna i övriga delar av området, för att så snart som möjligt kunna utöka naturreservatet till dess fulla omfattning.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Slakka skogssameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Sametinget och Svenska samernas riksförbund har avstått konsultationen. Slakka skogssameby har inte inkommit med något svar inom utsatt tid.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten och Sveriges geologiska undersökningar (SGU).

Skogsstyrelsen har yttrat sig och ser positivt på att naturreservatet bildas.

Försvarsmakten har inte inkommit med något yttrande.

Sametinget och SGU har valt att yttra sig och deras yttrande redogörs för under *Synpunkter på förslaget* nedan.

SCA, vattenfall, Svenska kraftnät, innehavare av avtalsservitut på fastigheten Messaure 1:1 och Slakka skogssameby har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut. Svenska kraftnät, Vattenfall, innehavaren av avtalsservitut och Slakka skogssameby har inkommit med yttranden som redogörs för under avsnittet *Synpunkter på förslaget* nedan.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Jokkmokks kommun. Kommunen har inga invändningar när det gäller bildande av naturreservatet. Kommunen anser att området är av betydelse för det rörliga friluftslivet och att det bör finnas en informationsskylt i

anslutning till reservatet för att informera besökare om de kulturmiljövärden som finns inom reservatet. Kommunen förutsätter även att länsstyrelsen informerar besökare om sophantering, för att minska nedskräpning. Kommunen anser generellt att mineralprospektering inte ska ske inom naturreservat. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Båda myndigheterna tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Sametinget

Sametinget har i sitt yttrande framför att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet. Man framhåller att renbetet inte får påverkas negativt och att framkomligheten för renarna och renskötarna inte får hindras. Sametinget menar även att bildande av naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker. Vidare framför Sametinget att det samiska kulturarvet, både i form av fysiska lämningar och det immateriella kulturarvet i form av exempelvis berättelser, traditioner och beskrivande naturnamn även bör beaktas. Sametinget är positiva till att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på förutsättningarna för renskötseln. Samtidigt ställer sig Sametinget tveksam till instängsling av områden, det kan få stor påverkan på renskötseln i området.

Sveriges geologiska undersökning

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga innehållandes en generell formulering som SGU använder vid många remisser. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, anser SGU det vara önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund,

jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas. Detta då de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Slutligen framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete, och relaterade samhällskonsekvenser bör utvärderas. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har yttrat sig och framfört att de har en 400 kV-luftledning mellan Messaure och Letsi inom området för det föreslagna naturreservatet. Ledningen är viktig för landets elförsörjning och Svenska kraftnät har ledningsrätt för den befintliga ledningen. För att Svenska kraftnät ska kunna bedriva sin verksamhet är det nödvändigt att ledningsrätten och övriga befintliga rättigheter respekteras.

För verksamhet i närheten av Svenska kraftnäts ledningar finns särskilda regler i elsäkerhetsföreskrifterna som måste beaktas. Bland annat upplyser Svenska kraftnät om att uppkomna bränder i närheten av elledningen inte får löpa fritt och brinna ut.

Svenska kraftnät önskar även att samråd sker innan skötselåtgärder vidtas som bedöms påverka det område där de har sin anläggning.

Svenska kraftnät har synpunkter på utformningen av undantag från naturreservatsföreskrifterna.

Svenska kraftnät vill även uppmärksamma om att transmissionsnätet för el är utpekat som riksintresse för totalförsvarets civila del av Myndigheten för Samhällsbyggnad och Beredskap (MSB).

Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Vattenfall

Vattenfall har yttrat sig och framfört att de har elnätsanläggningar i området och att reservatets föreskrifter inte får hindra utförandet av återkommande drift- och underhållsåtgärder som ledningshavaren är ålagda att utföra bland annat enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. De framför även att föreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal bland annat vad gäller återkommande underhållsarbeten som röjning av skogsgata.

Länsstyrelsen har lagt till ett undantag från föreskrifterna för att möjliggöra detta, se det 4:e *undantaget från föreskrifterna*. Det 3:e undantaget har även omformulerats efter tillägget.

Innehavare av avtalsservitut på fastigheten Messaure 1:1

Innehavaren av avtalsservitutet har inkommit med yttranden både muntligt och skriftligt. Vederbörande har i sina yttranden tillfört viktig information om en vattentäkt med en nedgrävd ledning samt ett pumphus inom reservatsområdet och framför betydelsen av att tillgången till, samt nyttjandet och underhållet av dessa anläggningar inte begränsas av reservatsbildningen. Vederbörande rekommenderar även att reservatsnamnet stavas *Miessaure*.

Vidare vill vederbörande försäkra sig om att reservatsbildningen inte är till hinder för fortsatt nyttjande av en väg som går från gårdsodlingen till älven och som används för att nå gårdens båtplats, samt en väg som går från skogsodlingen till älven på östra sidan om Messaurebäcken. Båda vägarna går igenom reservatet.

Vidare anser vederbörande att det är väsentligt att fastigheten Miessauregården skyddas från allmänhetens eventuella intrång, då fastigheten gränsar till reservatet och upplyser att det är av yttersta vikt att gränsen mellan reservatet och annan fastighet är visuellt tydlig.

Vederbörande gör även anspråk på rättighet att hämta ut ved samt byggnadsvirke utifrån gällande servitut som belastar fastigheten Messaure 1:1 och som påverkas av reservatsbildningen. Slutligen önskas även ett svar på vad som kommer att hända med redan

utstämplade tallar som markägaren SCA tidigare avsatt till Miessauregården inom reservatet.

Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Slakka skogssameby

Slakka skogssameby har i sitt yttrande lämnat flera synpunkter på förslaget. Liksom innehavaren av avtalsservitutet på fastigheten Messaure 1:1 rekommenderar de att reservatnamnet stavas *Miessaure*.

Samebyn anser även att reservatsbildning ökar det skogliga trycket på skogssamebyn. Ett ökat antal reservat innebär att reservatens mark tar mer och mer skog till sitt förfogande från skogsägarnas möjlighet att avverka. Samebyn anser att det medför att skogsägarna avverkar mer skog på sin övriga mark.

Samebyn motsätter sig att reservatet ska ha som syfte att "tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet", då detta inte anses vara förenligt med rennäringens behov av att låta renarna beta i fred. Miessaureområdet är ytterst känsligt av många anledningar för rennäringen i Slakka skogssameby; exempelvis är området kalvningsland. Dessutom är området ett viktigt höst-, förvinter- samt vinterbetesland där renarna behöver sin betesro, för att inte bli bortdrivna från området. Det är därför synnerligen väsentligt att renarna inte blir störda när de betar.

Slakka skogssameby motsätter sig vidare att något område ska hägnas in.

Vidare vill skogssamebyn fortsätta använda vägarna/färdselstråken som går från Miessauregården och skogsodlingen ned till älven som flytt- och transportvägar. Skogssamebyn vill även fortsätta att röja vägarna så att de är framkomliga.

Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter* nedan.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull vattenmiljö samt naturskog och hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till äldre skogar. Området har egenskaper och

strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Messaurebäcken, som rinner genom reservatet, är utpekad som ett värdefullt vatten av naturvårdsverket och är till stor del opåverkad av skogsbruk och flottledsrensning.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Sveriges geologiska undersökning

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså åtgärderna i sig som måste regleras, vem som orsakar skadan saknar betydelse. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill belysa att vissa

undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens alls.

Länsstyrelsen bedömer vidare att befintlig miljölagstiftning och naturreservatens syften inte kan inskränkas eller urholkas bara för att underlätta SGU:s arbete eller minska länsstyrelsens administrativa börda.

SGU meddelar även att underlagen till naturreservat vanligtvis har brister vad gäller inkluderande av geologisk information. Länsstyrelsen instämmer delvis med detta, men menar att remissen ger SGU möjligheten att tillföra besluten den information som de önskar. SGU förmedlar dock inte längre någon generell geologisk information om naturreservaten.

Länsstyrelsen känner till EU:s förordning om kritiska råvaror, och beaktar redan intressen såsom samhällets behov av metaller och mineral vid bildande av naturreservat. Om regeringen och riksdagen anser att mer omfattande avvägningar mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör dessa enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät upplyser om att uppkomna bränder i närheten av elledningen inte får löpa fritt och brinna ut.

Länsstyrelsen har formulerat ett tillägg i skötselplanen om att spontant uppkomna bränder inte får löpa fritt i närheten av kraftledningsområdet.

Svenska kraftnät önskar att samråd sker innan åtgärder vidtas som bedöms påverka det område där de har sin anläggning.

Länsstyrelsen har formulerat ett tillägg i skötselplanen om att större skötselåtgärder som berör ledningsrättshavare alltid ska föregås med samråd.

Svenska kraftnät har synpunkter på utformningen av undantag från naturreservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen har anpassat B-föreskrifterna i de fall där dessa strider mot elsäkerhetsföreskrifterna och kan äventyra Svenska

kraftnäts möjlighet att säkerställa ny kraftlednings drift- och elsäkerhet.

Utöver detta har Länsstyrelsen har lagt till en punkt, samt omformulerat texten i undantag från föreskrifterna, se det 4:e *undantaget från föreskrifterna*.

Innehavare av avtalsservitut på fastigheten Messaure 1:1

Det rekommenderas att stavningen på reservatets namn ändras till *Miessaure*.

Vid namngivning av naturreservat tillämpar Länsstyrelsen reglerna för god ortsnamnssed enligt kulturmiljölagen. Såvida namnet på Messaurebäcken inte ändras i lantmäteriets kartor kan vi inte ändra namnet på naturreservatet.

Vederbörande vill även försäkra sig om att reservatsbildningen inte är till hinder för fortsatt nyttjande av de vägar som det hänvisas till i yttrandet och som går igenom reservatet.

Utöver de föreskrifter som gäller Messaurebäckens naturreservat gäller även annan lagstiftning som vanligt och därmed även terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594). Det innebär att det är förbjudet att framföra motordrivet fordon på barmark i terräng. Undantag finns bland annat för skogsbruksändamål, jordbruksändamål, renskötsel samt vid uttransport av fäلت vilt. Länsstyrelsens bedömning är att de färdstråk som nämns i yttrandet utgör sådan terräng där körning med motordrivet fordon är förbjudet enligt terrängkörningslagen, då dessa inte är utmärkta som vägar i Lantmäteriets kartor. Annan körning i terräng, till exempel transport till båtplats eller vid jakt är förbjuden enligt terrängkörningslagen. Det finns möjlighet att ansöka om dispens från terrängkörningsförbudet. Länsstyrelsen bedömning är att undantag för sådan körning ska läggas till i reservatsbeslutet för att undvika dubbel prövning för de som är rättighetsinnehavare på de fastigheter som inte nås på annat sätt än genom reservatet.

Vidare vill vederbörande att fastigheten Miessauregården skyddas från allmänhetens eventuella intrång och att gränsen mellan reservatet och annan fastighet är visuellt tydlig.

Naturreservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar och Länsstyrelsen har även lagt till ett stycke om uppmärkning av gränser i skötselplanen för att försäkra sig om att otydliga gränsmarkeringar åtgärdas.

Vederbörande gör även anspråk på rättighet att hämta ut ved och byggnadsvirke från reservatet enligt gällande servitut.

Länsstyrelsen har valt att inte införa något undantag för uttag av ved eller byggnadsvirke i reservatföreskrifterna, då veduttag av de kvantiteter som servitutet avser inte är förenligt med reservatets syfte. Vidare strider nyttjandet av servitutet inom reservatet mot intrångsavtalet som slutits mellan Länsstyrelsen och markägaren SCA. Länsstyrelsen bedömer även att servitutet fortfarande kan nyttjas enligt anvisning från markägaren på de delar av fastigheten som ligger utanför reservatsgränsen.

Slakka skogssameby

Samebyn rekommenderar att stavningen av reservatsnamnet ändras till *Miessaure*.

Vid namngivning av naturreservat tillämpar Länsstyrelsen reglerna för god ortsnamnssed enligt kulturmiljölagen. Såvida namnet på Messaurebäcken inte ändras i lantmäteriets kartor kan vi inte ändra namnet på naturreservatet.

Samebyn motsätter sig att reservatet ska ha som syfte att "tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet", då detta inte anses vara förenligt med rennäringens behov av att låta renarna beta i fred.

Länsstyrelsen anser inte att reservatsbildningen kommer att utgöra ett hot mot rennäringens behov av att låta renarna beta i fred, då Messaurebäcken inte är tänkt som ett besöksreservat. Vägen till reservatet är bommad och det saknas informationsskylt och anläggningar för friluftsliv, så antalet besökare till reservatet förväntas bli begränsat. Dock gäller allemansrätten inom reservatet, vilket innebär att besökare har rätt att vistas inom området och idka friluftsliv om de önskar.

Slakka skogssameby motsätter sig att något område ska hägnas in.

Samråd ska alltid hållas vid utredning och planering av skötselåtgärder som kan påverka samebyns verksamhet. Det gäller även stängsling. Stängsling under en begränsad period kan dock vara

en viktig åtgärd för att uppnå ett ökat lövinslag i uppväxande skog och därmed öka områdets naturvärden på sikt.

Skogssamebyn vill kunna fortsätta använda vägarna/färdselstråken som går från Miessauregården och skogsodlingen ned till älven som flytt- och transportvägar, samt kunna fortsätta att röja vägarna så att de är framkomliga.

Reservatsföreskrifterna är inte till hinder för nyttjande och underhåll av flytt- och transportvägar som är viktiga för renskötseln. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten i området. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Jokkmokks kommun

Kommunen anser att det bör finnas en informationsskylt i anslutning till reservatet samt att besökare ska informeras om sophantering.

Länsstyrelsen anser inte att en informationsskylt i anslutning till reservatet, eller särskild information om sophantering är nödvändig, då Messaurebäcken inte är tänkt som ett besöksreservat. Vägen till reservatet är bommad och det saknas anläggningar för friluftsliv, så antalet besökare till reservatet förväntas bli begränsat.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret (Stoppområde för höga objekt, Jokkmokks flygbas TM0072) och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Då inga objekt högre än 20 m är planerade att uppföras bedömer Länsstyrelsen att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för totalförsvarets civila del och som enligt 3 kap. 9 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen då reservatsföreskrifterna anpassats för att inte försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningarna.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Messaurebäckens naturreservat

Kommun: Jokkmokk

Lägesbeskrivning: ca 20 km nordost om Jokkmokk

Fastigheter: Messaure 1:1, SCA

Samebyar: Slakka skogssameby

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 144 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 135 ha
varav produktiv skog ca 119 ha
Sjöar och vattendrag ca 4 ha
Övrig mark ca 5 ha

Beskrivning av området

Cirka tre kilometer nedströms den stora Messauredammen ligger Messaurebäckens naturreservat. Reservatet är 144 hektar stort och följer bäcken med samma namn, från mynningen ut i Stora Luleälven och cirka tre kilometer uppströms. Vattendraget Messaurebäcken är till stor del opåverkad av flottledsrensning och skogsbruk. I Silpabäcken som rinner in i Messaurebäcken västerifrån, utanför reservatet, har det gjorts flera fynd av flodpärlmusslor. Messaurebäcken med biflöden är utpekade som värdefulla vatten av Naturvårdsverket.

En bit uppströms från mynningen är bäcken påverkad av en korsande kraftledning. Bäckfåran ser även på vissa ställen försiktigt rensad ut men det är osäkert om rensning genomförts. Strax öster om kraftledningen går en väg genom reservatet och över bäcken. Vägen utgör dock inte något vandringshinder. I bäcken finns däremot naturliga vandringshinder för fisk i form av många stora block och hållar.

Skogarna längs med bäcken är omväxlande vad gäller skogstyp och påverkansgrad. Här finns både i princip orörda barrblandskogar, genomhuggna blandskogar och urskogsartade hållmarksskogar. I området ingår även en del trivialare skog som skyddszon för områdets värdekärnor. Ett antal rödlistade arter har påträffats i det blivande reservatet, bland annat gräddticka, gränsticka, liten sotlav, rosenticka, dvärgbägarlav, orange taggsvamp och goliatmusseron.

Naturreseptatet består i huvudsak av en skogsklädd nordsluttning ner mot Messaurebäcken samt branta nipor och raviner i öster. Nordsluttningen består av en blandskogsbränna med större inslag av hållar med tallurskog. Det är allmänt med död ved och överståndare av främst tall. Kantzonen mot bäcken är till största delen gammal tallskog men övergår i medelålders tallskog närmare vägen. I branterna öster om vägen växer en blandskog med överståndare och i botten närmast bäcken är skogen produktiv och lövrik.

Skogsbruk har påverkat stora delar av området i olika stor omfattning. Nordsluttningen längst i väster är endast plockhuggen, men bitvis orörd. Öster om vägen, norr om Messaurebäcken, finns ett nyupptaget hygge. Väster om vägen på plåtåerna längs bäcken växer en självföryngrad medelålders tallskog.

Skogen i den västligaste delen av reservatet har delvis uppkommit efter brand. I ravinen söder om bäcken, öster om kraftledningen finns tallar med brandljud. Spår efter brand förekommer också i den sydöstra, fristående delen av reservatet.

Den fristående delen av reservatet utgörs till stor del av en brant ravin. Skogen är mycket varierande och består till dels av äldre gran- och tallskog, delvis med stort inslag av löv och rikliga förekomster av död ved. Där förekommer även yngre bestånd av 80-årig granskog och täta blandskogsbestånd där självgallringen snart kommer att vara betydande.

Slakka skogssameby använder området året om och det nyttjas också som kalvningsland och huvudkalvningsland. I reservatet finns även ett par lämningar av kulturhistoriskt intresse i form av en gammal husgrund vid gränsen i sydväst, nära vägen, samt en fornlämning i form av en sommargrav strax öster om Messaure gård.

Längs med den nordöstra gränsen av reservatet löper en mänskligt skapad stenås, fullständigt bevuxen med lövträd, främst björk. Åsen kan ha anlagts i samband med historisk timmerflottning eller vattenkraft. Större delen av åsen är dock utanför reservatet.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Anna Swärd som föredragande. I den slutliga

handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Sofia Sandelid medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Område som avses i föreskrift B4 och B6
5. Färdselstråk som avses i undantag 10
6. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 11173-2022

NVR ID 2063661

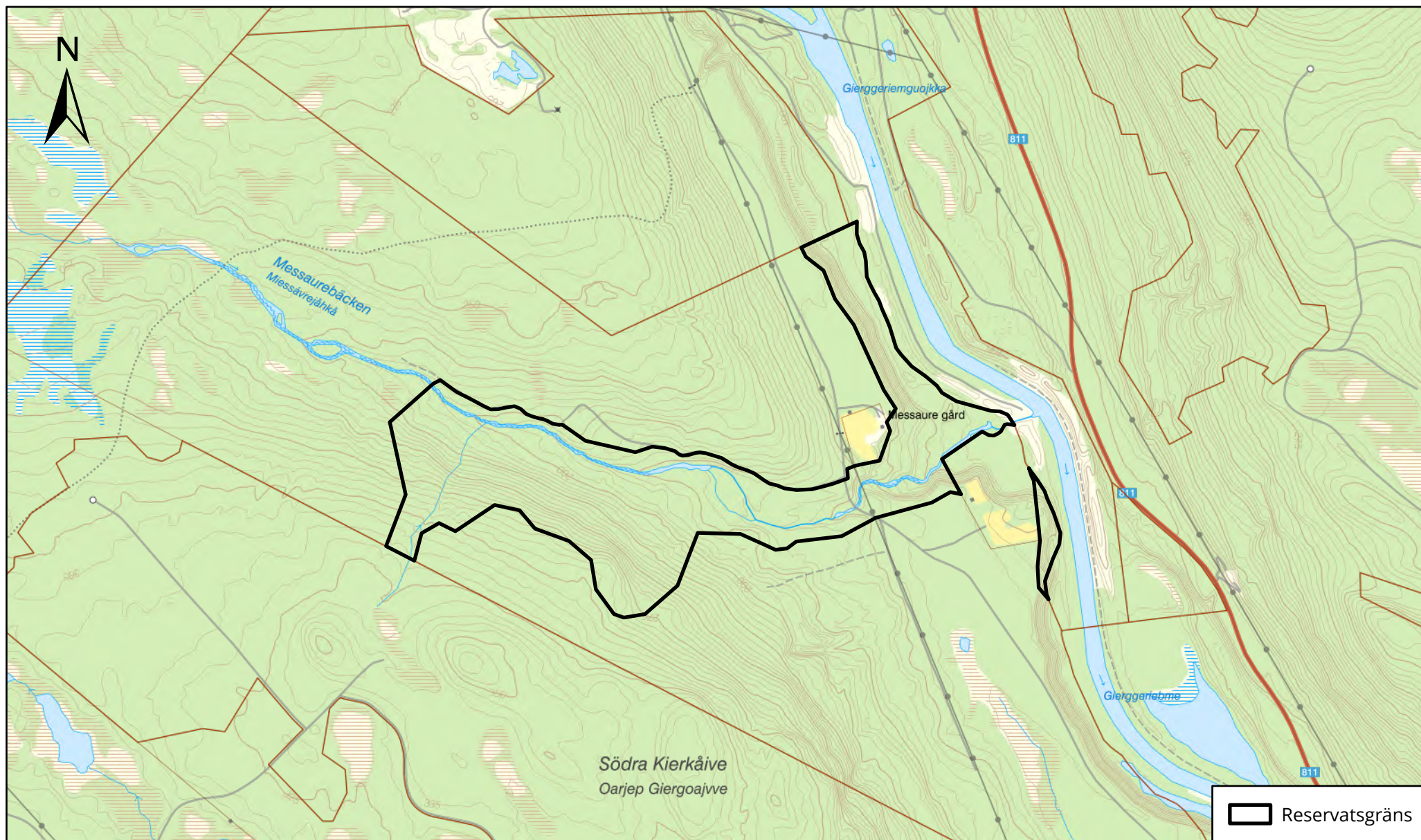
Bilaga 2

Messaurebäckens naturreservat

Areal: ca 144 ha

Skala: 1:24 000

0 1 2 km

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 11173-2022

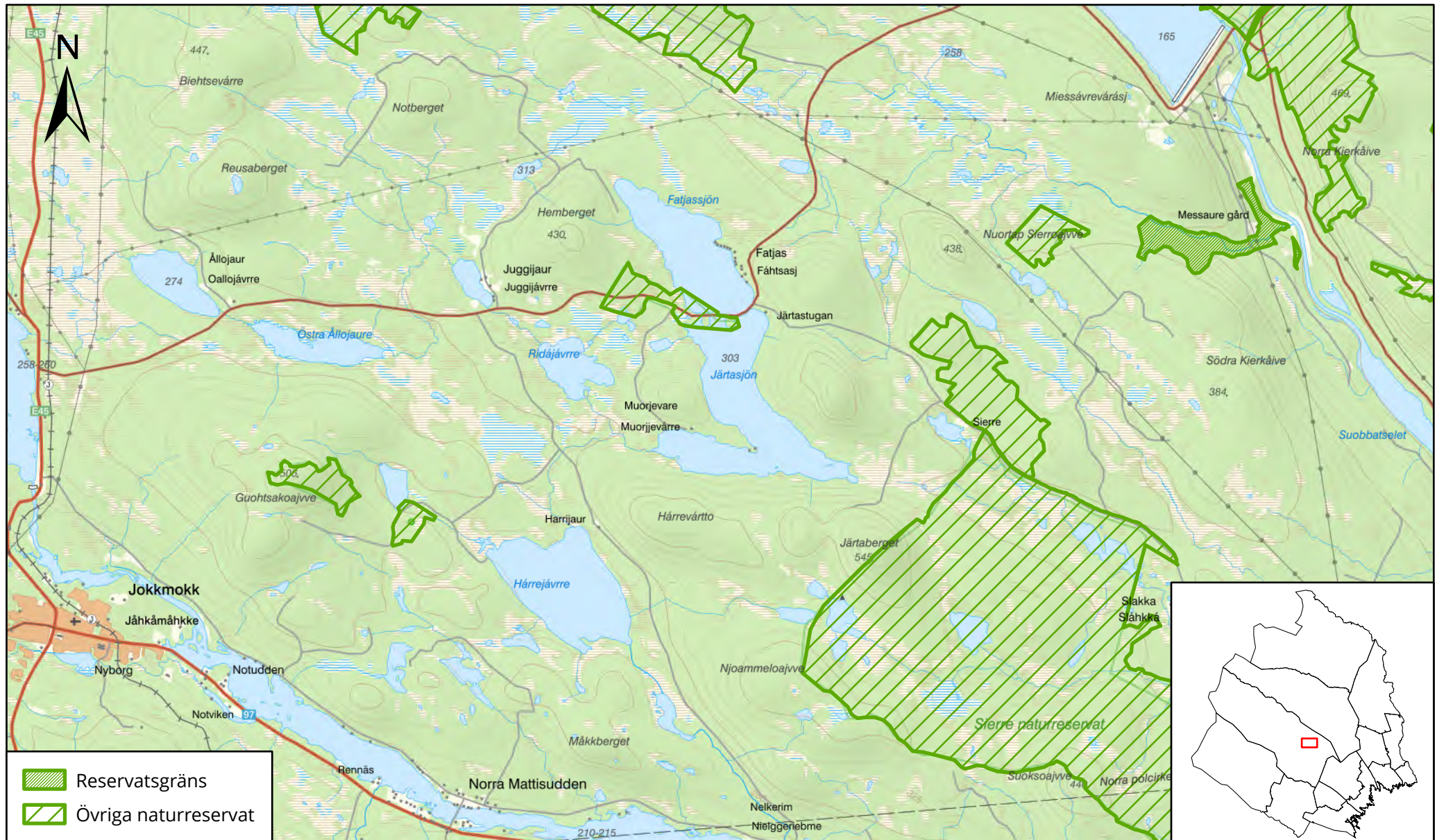
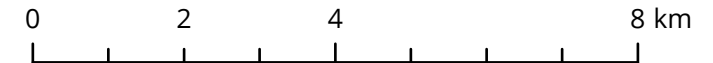
NVR ID 2063661

Bilaga 3

Messaurebäckens naturreservat

Jokkmokks kommun

Skala: 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 11173-2022

NVR ID 2063661

Bilaga 4

Messaurebäckens naturreservat

Område som avses i föreskrift B4 och B6

Skala: 1:18 000

0 400 800 1 200 m

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diari nr 11173-2022

NVR ID 2063661

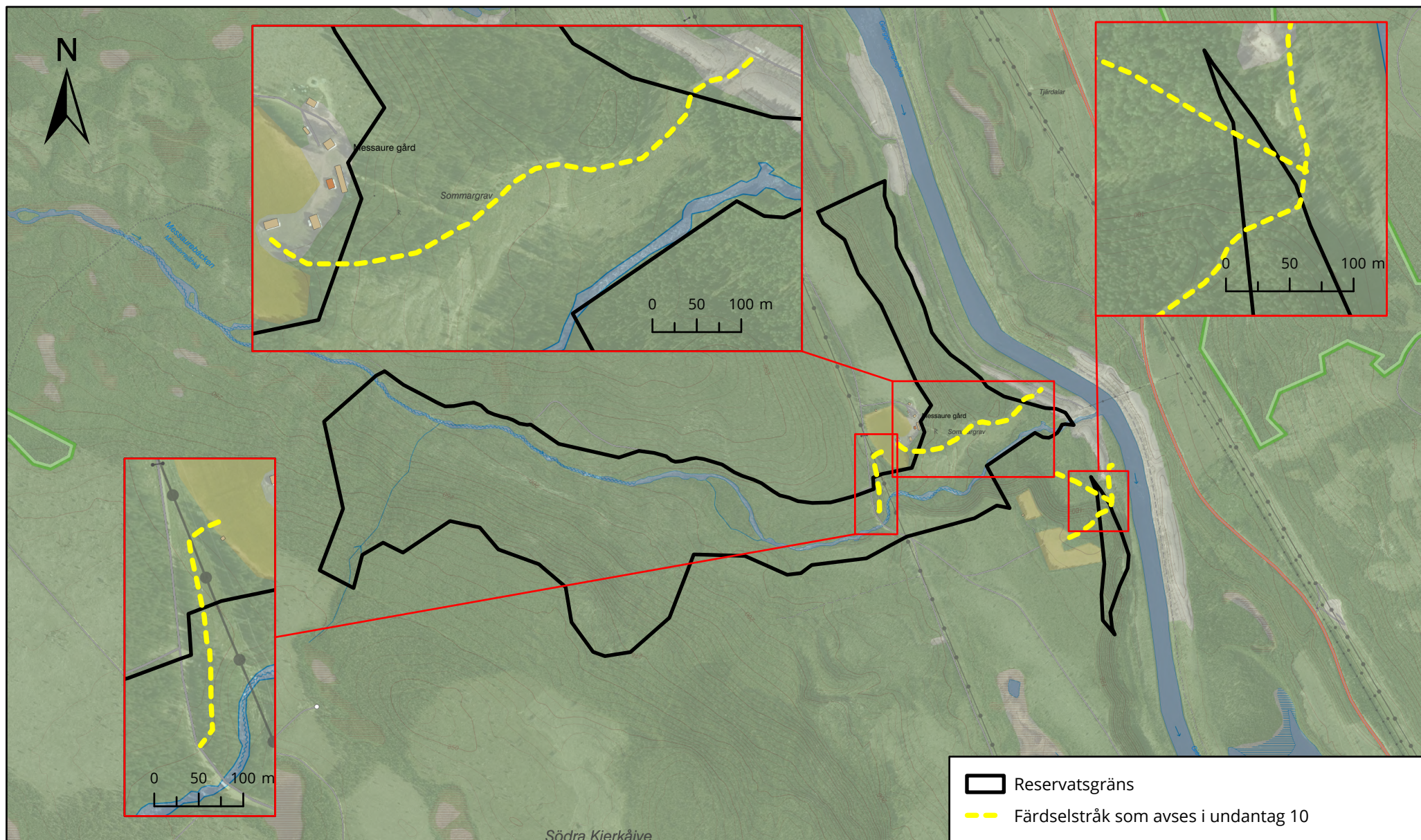
Bilaga 5

Messaurebäckens naturreservat

Färdselstråk som avses i undantag 10

Skala: 1:20 000

0 0,5 1 km

Södra Kierkäive